



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22286/2023
24.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Предраг Ћетковић адвокат из ..., против тужених Оргачког друштва „Извршитељи ББ и ВВ“ из Новог Сада (за члана оргачког друштва – јавног извршитеља ВВ) са седиштем у Новом Саду, кога заступа пуномоћник Стеван Рајић, адвокат из ... и Републике Србије – Основни суд у Новом Саду, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији првотуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 803/23 од 13.04.2023. године, у седници одржаној 24.10.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 803/23 од 13.04.2023. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 274/2022 од 22.12.2022. године у ставу првом и обавезујућем делу става трећег изреке и предмет **враћа** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 274/2022 од 22.12.2022. године, ставом првим изреке, тужбени захтев тужиоца АА из ... је усвојен у односу на туженог ОД „Извршитељи ББ и ВВ“ Нови Сад, па је обавезан тужени ОД „Извршитељи ББ и ВВ“ Нови Сад, да на име накнаде штете – измакле користи, исплати тужиоцу износ од 5.953.000,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од дана подношења тужбе, 29.06.2018. године, до исплате, и да на име неосновног обогаћења исплати тужиоцу износ од 205.783,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.07.2022. године до исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев у односу на тужену Републику Србију – Основни суд у Новом Саду којим је тражено да се обавезе овај тужени да на име накнаде штете – измакле користи солидарно са ОД „Извршитељи ББ и ВВ“ Нови Сад, исплате тужиоцу износ од 5.953.000,00 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 29.06.2018. године до исплате, као и да на име неоснованог обогаћења исплати тужиоцу износ од 70.500,00 динара са законском затезном каматом од 20.07.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке обавезан је тужени ОД „Извршитељи ББ и ВВ“ Нови Сад да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 814.310,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, док је одбијен захтев тужиоца за исплату затезне камате на износ досуђених трошкова поступка од дана извршности до тражене камате

од дана правоснажности пресуде. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженој Републици Србији – Основном суду у Новом Саду на име трошкова поступка исплати износ од 24.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 803/23 од 13.04.2023. године жалба првотуженог је одбијена и првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу и усвајајућем делу одлуке о трошковима парничног поступка (став 1. и део става 3. изреке) је потврђена и одбијен је захтев првотуженог за накнаду трошкова првостепеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужени ОД „Извршитељи ББ и ВВ“ из Новог Сада је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога због којих се ревизија може изјавити.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), па је оценио да је изјављена ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене било које одредбе ЗПП, па нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, пред јавним извршитељем ВВ, која обавља делатност у оквиру Ортачког друштва „Извршитељи ББ и ВВ“, за подручје Вишег суда и Привредног суда у Новом Саду, вођен је поступак ИИ 34/15 по предлогу извршног повериоца „Findomestic Banka“ ад Нови Београд од 17.10.2012. године, против извршних дужника ГГ и ДД, спровођењем извршења на непокретности у сувласништву извршног дужника – двоипособном стану ближе описаном у образложењу пресуде, чија је вредност према закључку извршитеља од 05.05.2015. године утврђена у износу од 8.690.000,00 динара. Прва јавна продаја ове непокретности није успела, па је друга заказана за 22.06.2015. године у 11,00 часова у канцеларији извршитеља, са почетном ценом од 2.607.000,00 динара. Тужилац је био заинтересован за куповину стана, с обзиром на то да је власник стана на истој адреси и желео је да купи овај стан својој ћерки. На дан када је заказана друга јавна продаја тужилац је заједно са ГГ приступио у просторије извршитеља ВВ, испред зграде су затекли одређен број људи. Након што су ушли у просторију тужилац је на благајни предао новац, добио је признаницу, па су око 10,45 часова били испред канцеларије у којој је трабало да се одржи јавна продаја. У 11,05 часова из те канцеларије изашао је ЂЂ, запослен у ортачком друштву на правним пословима, и саопштио да је продаја готова, након чега су ушли у просторију где су затекли само једног човека –ЕЕ, коме је ЂЂ дао одштампане папире да потпише. Јавну продају је тог дана водио управо ЂЂ, по овлашћењу извршитеља ВВ, у записнику је констатовано да нису приступили уредно позвани поверилац и дужник, а да је приступило 17 заинтересованих лица чија су имена наведена, а међу којима није било тужиоцевог имена. Према записнику, донет је закључак да се отпочиње са јавним надметањем, да се стављају најповољније понуде за наведени стан, да почетну цену у износу од 2.607.000,00 динара прихвата купац ЕЕ, да следећи лицитациони корак износи 2.373.000,00 динара и да нема понуде за ову цену, те је констатовано да је наведени стан продат ЕЕ из ... за износ од 2.607.000,00 динара, те је констатовано да је јавна продаја завршена у 11,16 сати. Записник су потписали ЂЂ, лицитанти и купац.

Након тога, тужилац је 26.06.2015. године поднео извршитељу захтев за отклањање неправилности, у списима извршитеља је сачињена службена белешка у којој је констатовано да је од тужиоца примљено јемство од 7.200 евра, а да давалац јемства није приступио у канцеларију извршитеља у којој се продаја одржавала. Закључком од 29.06.2015. године стављени су ван снаге закључак о јавном надметању од 22.06.2015. године и закључак о додели стана, истог дана је извршено и враћање уплаћене цене за ЕЕ у износу од 2.607.000,00 динара, али тај закључак није експедован странкама и учесницима у поступку, већ је следећег дана извршитељ ВВ дала упутство ЂЂ да донесе закључак којим се одбија захтев за отклањање неправилности. Закључком извршитеља од 30.06.2015. године стављен је ван снаге закључак од 29.06.2015. године и новим закључком извршитеља од 29.06.2015. године под бројем ИИ 34/15 одбијен је захтев тужиоца за отклањање неправилности због тога што, иако је дао јемство није приступио продаји, те да није могло ни бити констатовано његово присуство на записнику. Тај закључак је експедован странкама и учесницима у поступку. Потом је, закључком извршитеља ИИ 34/15 од 01.07.2015. године стан предат купцу ЕЕ, а 20.07.2015. године донет је закључак о намирењу, да би 05.08.2015. године био донет закључак којим је извршним дужницима наложена предаја поседа стана купцу. Решењем Основног суда у Новом Саду Ион 216/15 од 17.11.2015. године, по захтеву тужиоца за отклањање неправилности учињених у току спровођења извршења, утврђено је да је основан захтев тужиоца као учесника у поступку и да су учињене неправилности у спровођењу извршења доношењем закључака ближе наведених у образложењу. Ово решење је решењем већа Основног суда у Новом Саду Ипви 1412/15 од 22.12.2015. године преиначено, по приговору купца ЕЕ и одбијен је захтев тужиоца.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да је првотужени одговоран за штету коју је тужилац претрпео, а која се огледа у изгубљеној користи у виду разлике између цене по којој је тужилац желео и могао у датим околностима да купи наведени стан да је јавна продаја заиста и одржана и да кршењем прописа и правила извршне процедуре није спречен да у њој учествује, и процењене тржишне вредности стана од 8.690.000,00 динара. Одговорност првотуженог се заснива на одредби члана 326. Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС“ бр. 31/2011), члану 74. став 1. и члану 131. истог Закона. Такође, одговорност првотуженог се заснива и на одредбама члана 154. и 155. Закона о облигационим односима, као и на члану 189. истог Закона. Наиме, према становишту првостепеног суда, тужиоцу је, као потенцијалном купцу, који је уплатио неопходан предужам и легитимисао се за учесника у фази продаје непокретности, радњама првотуженог неоправдано ускраћена правна могућност да под одређеним условима постане власник непокретности која је предмет продаје, за шта је адекватна сатисфакција накнада штете, у смислу члана 131. Закона о извршењу и обезбеђењу. Иако је суд у извршном поступку донео одлуку да није било неправилности у поступку јавне продаје, тужилац је у овом поступку доказао да му је радњама првотуженог проузрокована штета, те је тужбени захтев усвојен. Радње првотуженог којима је начињена штета тужиоцу огледају се у недоследностима код спровођења поступка јавне продаје, пре свега у чињеници да је од тужиоца примљен новац на име јемства за учешће у лицитацији пре поступка јавне продаје, а да није позван и да учествује у поступку, иако је био испод канцеларије у којој је заказана јавна продаја заједно са извршним дужником. Надаље, очигледна недоследност се огледа у доношењу аката од стране првотуженог, закључака од 29.06. и 30.06.2015. године.

Другостепени суд је у свему прихватио разлоге првостепеног суда због којих је усвојен тужбени захтев, сматрајући да је првостепени суд правилно поступио када је закључио да је тужилац током поступка доказао да му је радњама првотуженог проузрокована штета, а да се радње првотуженог огледају у недоследностима код спровођења поступка јавне продаје. Такође, другостепени суд сматра да је правилно определена висина тужбеног захтева, измакла добит, имајући у виду процењену тржишну вредност наведене непокретности у висини од 8.690.000,00 динара по којој би тужилац ту непокретност очекивано могао да прода да је постао власник, умањене за износ које је тужилац био спреман да издвоји за продају - 2.737.000,00 динара. При томе, закључак судова је да је тужилац имао легитимно очекивање да постане власник непокретности, а ускраћивање те правне могућности представља основ за накнаду штете.

Међутим, за сада се овакво становиште нижестепених судова не може прихватити, јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено, на шта се у ревизији основано указује.

Наиме, основано се у ревизији указује да првостепени, а ни другостепени суд није оценио приговор застарелости потраживања који је истакнут у одговору на тужбу, а имајући у виду дан јавне продаје и дан подношења тужбе, при чему није наведен ни тачан дан настанка штете.

Такође, из изведених доказа произлази да је записник о јавном надметању остао на снази и да је одлукама Основног суда у Новом Саду, које су донете у поступку по приговору за отклањање неправилности у извршном поступку, утврђено да није било неправилности, а нижестепени судови утврђују недоследност у поступку спровођења јавне лицитације и закључују да је било неправилности у спровођењу извршења – јавне лицитације у којој је продат наведени стан.

Поред тога, нејасно је на који начин су нижестепени судови утврдили основ и висину измакле добити тужиоца, с обзиром да у поступку није на поуздан начин утврђено да би тужилац заиста и победио у поступку јавне лицитације, да би купио непокретност по цени коју је определио нити да би могао очекивано да прода непокретност у висини тржишне вредности која је утврђена у поступку извршења.

Сагласно члану 189. став 1. Закона о облигационим односима оштећени има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. Према ставу 3. овог члана при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетником радњом или пропуштањем. Према овој законској одредби повериоцу треба признати право на накнаду штете за измаклу корист ако су испуњени одређени услови, а то је да је штета у виду измакле користи извесна и да постоје елементи на основу којих се може одредити износ измакле користи и ако очекивана измакла корист не би била противна важећим прописима и добрим пословним обичајима. Право на накнаду штете због измакле користи поверилац ће имати само ако је према ономе што се у животу редовно дешава или према посебним околностима случаја извесно (ван разумне сумње) да би ту корист и остварио. При томе није довољно неко оптимистичко предвиђање добитка и није довољно да је поверилац планирао добитак. Добитак за који се по субјективним проценама и жељама повериоца претпостављало да ће наступити, не узима се у обзир приликом одмеравања накнаде штете. Тражи се да је у питању добитак који би свакако настао, да постоји разумна вероватноћа у погледу остварења такве користи. Дакле, да би се остварило право на накнаду штете по основу измакле користи, потребно је да се испуне одређени услови, па између осталог да је штета у виду измакле користи извесна

и да се добит могла очекивати по редовном току ствари или посебним околностима, као и да је остварење добити било спречено штетниковом радњом. Измакла корист мора бити конкретно доказана.

Пошто нижестепени нису потпуно утврдили чињенично стање, правилност примене материјалног права није могла бити испитана, због чега је ревизија првотуженог усвојена, а нижестепене пресуде укинуге.

У поновном поступку првостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења, оценити приговор застарелости потраживања истакнут од стране првотуженог у одговору на тужбу, оценити чињеницу да у судском поступку који је вођен по приговору тужиоца за отклањање неправилности учињених у поступку јавне лицитације није усвојен приговор тужиоца и да је записник о јавној лицитацији остао на снази, те ће оценити да ли је тужилац доказао постојање штете у виду изгубљене добити, као и висину те штете. Пошто поступи по наведеним примедбама првостепени суд ће поново одлучити о тужбеном захтеву.

С обзиром да одлука о трошковима поступка зависи од коначног исхода спора, побијане пресуде су укинуге и у усвајајућем делу одлуке о трошковима поступка.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци решења, на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић